

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvtatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum inferiores angeli superioribus loquantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](#)

QVAEST. IX. DE COGNIT. SCIENT. ANG. ART. V. V. 354

alia desideria requirit in angelis quam desiderium cōmunicandi alteri quod ipse mente concepit, quod desiderium in angelis imperfectionem non ponit.

A d x i . dicendum, quod vnu angelus cogitationē alterius cognoscit per speciem innatam, p quā alium angelum cognoscit, qā per candē cognoscit omne qđ cognoscit in alio angelo. Vnde quā cito angelus se ordinat ad alū angelum fm actū alicuius for maxille angelus cognoscit eius cogitationē, & hoc qđ depēdet ex volūtate angeli sed cognosciblitas naturae angelicæ nō depēdet ex volūtate angeli, & idem nō requirit locutio in angelis ad cognoscēdū naturā: sed ad cognoscēdū cogitationem tantum.

A d x i i . dicendum, quod fm Aug. visus & auditus colūmmodo exterius differunt, interius aut̄ sunt idē in mente, quia in mente nō est aliud videre & audiē, sed in sensu exteriori tm̄. vnde apud angelū q̄ so lamētē vītē, nō differt audire & videre, sed tñ dī locutio in angelō ad similitudinē eius q̄ in nobis sit. Nosn. p auditum scientiā b̄ alijs accipimus, nutus aut̄ & signa hoc modo possunt in angelis distinguī, vñsignum dicatur ipsa sp̄s, nutus autem ordinatio ad alium, sed possibilis hæc faciēdū dicitur lingua.

A d x i i i . dicendum, quod locutio est motus cognoscitū, non qui si ipsa cognitio: sed qui est cognitionis manifestatio, & ideo oportet quod sit ad vnum. vnde etiam Philo. dicit in 3. de Anima, quod ei lingua ut significet alij.

A d x i i i i . dicendum, quod essentia angelii non est figurabilis figura corporali: sed intellectus eius quod figuratur forma intelligibili.

A d x i v . dicendum, quod lux corporalis manifestat se ipsam ex necessitate naturā, vnde uniformiter se manifestat quantum ad omnia quā in ipsa sunt: sed in angelis est voluntas cuius cōceptus manifesti sese nō possunt, nisi secundum imperium voluntatis, & ideo opus est locutione.

ARTICULUS V.

Prum inferiores angelii superioribus loquantur.

VINTO quārī, vñtē inferiores angelii superioribus loquuntur, & vñ quod nō, per glo, quā hī 1. Cor. 13. Si linguis &c. q̄ sic dicit. lingue sunt, quibus angelii p̄fici minoribus significāt, qđ Dei uoluntate primi sentiunt ergo locutio q̄ est actus lingue, ad solos superiores angelos pertinet.

¶ 2 Pr̄t. A qualibet loquente fit aliquid in audiēte: sed ab angelis inferioribus nihil p̄t in superiores fieri: quia superiores non sunt in potentia respectu inferiorum, sed magis econuerso: cum superiores habeant magis de actū, & minus de potentia. ergo inferiores angelii non possunt loqui superioribus.

¶ 3 Pr̄t. Locutio supra cognitionem addit scientia infusionem: sed inferiores angelii non possunt aliquid infundere superioribus, quia sic in eos agerēt, quod esse non potest, ergo eis non loquuntur.

¶ 4 Pr̄t. Illuminatio nihil aliud est quam manifestatio alicuius ignoti: sed locutio est in angelis ad manifestandum aliquid ignotum. ergo locutio in angelis est manifestatio quedam. ergo cum angelii inferiores non illuminēt superiores, videtur quod inferiores superioribus non loquuntur.

¶ 5 Pr̄t. Angelus ad quē sit locutio, est in potentia cognoscēs id, quod locutio exprimitur: p locutionē aut̄ sit actū cognoscens. ergo angelus loquēs reducit illum cui loquitur de potēta in actu: sed hoc non est possibile inferioribus angelis respectu superiorum, quia sic essent nobiliores. ergo non

A loquuntur inferiores superioribus.

¶ 6 Pr̄t. Quicumq; loquitur alicui de aliquo igno ro ei docet ipsum. si ergo inferiores angelii loquun tur superioribus de proprijs conceptionibus quos illi ignorant, videtur quod eos doceant, & sic eos perficiūt, cum perficere sit docere secundū Dion.

Cap. 5. eccl. Hierar. p. i. in titulo de fæcēdorū p̄ficiētōbus a med. Lib. 1. Mora. c. 5. in med.

SED CONTRA, et quod Grego. dicit in 5. Moral. quod Deus loquitur angelis, & angelus loquitur Deo. ergo & eadem ratione superiores inferiores & econuerso.

R E S P O N S U S. Dicendum, quod ad evidentiam huius questionis oportet scire qualiter illuminatio & locutio differunt in angelis. qđ qđ sic p̄t accipi.

B Intellectus. n. aliquis deficit a cognitione alicuius cognoscibilis pp duo. Vno modo, pp absentiam cognoscibilis sicut dū nō cognoscimus gesta p̄teritorum temporum, vel aliorū locorū remotorū, quæ ad nos non pertinerunt. Alio mō, propter defectum intellectus, qui non est adeo fortis, ut possit pertingere ad illa cognoscibilia, quæ penes se h̄et in primis principiis naturaliter notis, quas tñ nō cognoscit nisi roboratus exercitio vel doctrina. Locutio igitur proprie est, quia aliquis dicitur in cognitionē ignorati, per hoc, quod sit ei præsens qđ alias erat tibi absens: sicut apud nos patet dū vnu referat alteri aliquid, quod ille non vidit: & sic facit ei quodammodo præsentiam per loqulam: sed illuminatio est quando intellectus cōfortatur ad ali

C quid cognoscendū supra id, quod cognoscet, ut ex dictis patet: sed tamen sciendum, quod locutio potest esse in angelis, & in nobis sine illuminatione: quia quandoque contingit aliqua nobis manifestari per locutionem, ex quibus intellectus nul lo modo ad intelligentiam magis robatur: sicut cum recitantur mihi aliqua historiæ, vel cum vnu angelus alteri conceptionem suam demōstrat. huiusmodi enim indifferenter possunt cognosci, & ignorari ab eo, qui habet debilem intellectum, & forte: sed illuminatio semper habet locutionem ad unctam, & in angelis, & in nobis, nos enim secundū hoc alium illuminamus, quod cī aliquod mediū tradimus, quo intellectus eius robatur ad aliquid cognoscēdū: quod per locutionem fit. Similiter etiam oportet, quod & in angelis fiat per locutionem: superior enim angelus habet cognitionē de rebus per formas magis vniuersales. Vnde inferior angelus non est proportionatus ad accipiendo cognitionem à superiori angelo: nisi superior angelus cognitionem suam quodammodo dividat, & di stingat, concepido in se illud, de quo vult illuminare per modum talem, quo sit comprehensibile ab inferiori angelo: & talem conceptum suum alteri angelo manifestando eum illuminat, vnde dicit

D Diony. 1. 5. cap. Coel. Hierar. Vnaque intellectua lis efficiat donata libi a de forma uniformem intelligentiam, prouida virtute dividit, & multiplicat ad inferioris doctrinæ analogiam. & est simile de magistro, qui uidet discipulum non posse capere ea, que ipse cognoscit per illum modum, quo ipse cognoscit: & tō studet distinguere, & multiplicare per exempla: ut sic possint à discipulo comprehendi. Dicendum est igitur, quod illi locutio, quæ illuminatione adiungitur, superiores solam inferiorib. loquuntur: sed fm aliam locutionē indifferenter loquuntur, & superiores inferioribus & econuerso.

Quæst. disp. S. Tho. YY 2 A.

QUESTIONE IX. DE COGNIT. SCIEN. ANG. ART. VI. & VII.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod glossa illa loquitur de locutione adiuncta illuminationi.

AD SECUNDUM dicendum, quod angelus loquens nihil facit in angelo, cui loquitur; sed sit aliquid in angelo ipso loquente, & ex hoc ab alio cognoscitur modo prius dicto, unde non oportet etiam quod loquens aliquid infundat ei cui loquitur. Et per hoc patet solutio ad tertium.

AD QUARTUM patet responsio ex dictis.

AD QUINTUM dicendum, quod angelus cuiusquis loquitur fit actu cognoscens de potentia cognoscente, non per hoc quod ipse reducatur de potentia in actu, sed per hoc quod ipse angelus loquens reducit scilicet de potentia in actu, dum facit se in actu perfecto aliquius formae secundum ordinem ad alterum.

AD SEXTUM dicendum, quod doctrina est propria de his, quibus perficitur intellectus, hoc autem quod unus angelus cognoscit cognitionem alterius non pertinet ad perfectionem intellectus eius: sicut nec pertinet ad perfectionem intellectus mei, quod cognoscam res absentes quae ad me non pertinent.

ARTICULUS VI.

Vtrum ad hoc unus angelus alij loquatur, requiratur determinata localis distans.

SEXTO queritur, vtrum requiratur determinata distantia localis ad hoc, quod unus angelus alij loquatur, & vt quod sic, quia ubique requiriatur accessus & recessus, necessaria est determinata distantia: sed angelii accidentes ad alterum & discendentes, sibi suos sensus mutuo conspicunt, ut Maximus dicit super 6. cap. Cael Hierar. ergo &c.

¶ 2 Prat. Secundum Damas. angelus vbi operatur, ibi est: si igit alterius angeli loquitur, oportet quod sit vbi est ille cui loquitur, & sic requirit determinata distantia.

¶ 3 Prat. Ista 6. dicitur, quod alter clamabat ad alterum: sed locutio clamola non habet locum, nisi propter distansam eius cui loquitur, ergo videt quod distantia impedit locutionem angeli.

¶ 4 Prat. Locutio oportet quod deferatur a loquente in audiente, & hoc non potest, nisi sit localis distantia inter loquentem angelum & audiendum: quia locutio spiritualis per medium corporale non deferatur, ergo distantia localis locutionem angelii impedit.

¶ 5 Prat. Anima Petri si esset hic, cognoscet ea quae hic aguntur, cum autem est in celo non cognoscit, unde Isa. 16. super illud, Abraham nesciuit nos, dicit glo. Aug. nesciunt mortui, etiam sancti, quid agant vivi, etiam eorum filii, ergo distantia localis impedit animam beatam cognitionem, eadem ratione angelii locutionem.

SED CONTRA est, quod maxima distantia est inter Paradisum & Infernum: sed illi mutuo se inspicunt maxime ante diem iudicii, vt patet per illud quod h[ab]et Luca 16. de Lazar[us] & diuite, ergo nulla distantia localis impedit animam separata cognitionem, & similiter nec angelus, & eadem ratione nec locutionem.

RESPON. Dicendum, quod actio sequitur modum agentis, & ideo illa quod corporalia & sensualia sunt, corporaliter & sensualiter agunt: quod vero sunt spiritualia, non nisi spiritualiter agunt, unde, cum angelus in quantum est intelligens nullo modo sit sensualis, actio intellectus ipsius nullo modo proportione haberet situ, & ioh. cu[m] locutio sit operatio intellectus ipsius, nihil facit ad ea propinquitas vel distantia locutio, & sic aequaliter ad propinquum vel remoto angelus locutionem angelique, illo modo quo angelos in loco esse dicimus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod accessus illi & recessus non est intelligens secundum locum, sed secundum confectionem ad alterum.

AD SECUNDUM dicendum, quod cum dicuntur angelus est vbi operatur, intelligendum est de operatione, quam circa aliquod corpus agit, que quidem operatio sensualis est ex parte eius in quod terminatur locutio autem angelii non est talis operatio, sed ratio non sequitur.

AD TERTIUM dicendum, quod clamor illi quo Seraphim clamatis docuntur, designat magnitudinem eorum, quae loquerantur, scilicet viratatem elementorum & trinitatem personarum dicentes, sanctus &c.

AD QUARTUM dicendum, quod angelus ad quem sit locutio, ut dictum est, non recipiat aliquid a loquente, sed perspectivam, quas penes se habet, & cum angelum & locutionem eius cognoscit, unde non oportet ponere aliquod medium per quod defecatur aliquid ab uno in alterum.

AD QUINTUM dicendum, quod Ang. loquitur ex cognitione naturali animalium per quam eum facit non postulant cognoscere quae hic aguntur, sed virtute gloriae ea cognoscunt, ut expresse dicit Greg. in Mor. expontens illud Job. Sic tamen nobis Iesus sine ignorantibus, non intelligit: sed angelus habet naturalem cognitionem magis elevarum quam animarum, unde non est simile de angelo & anima.

ARTICULUS VII.

H[ab]et vnius angelus possum alij loqui, ita quod alij locutione eius non percipiatur.

SEPTIMO queritur, utrum vnius angelus possit alij loqui, ita quod alij locutione eius non percipiantur.

¶ 1 Prat. loqui, ita quod alij locutione eius non percipiantur, & videtur quod non ad locutionem enim nullatenus requiritur, quam intelligibilis species de conuersione ad alterum: sed species illa & conuersio sunt cognoscuntur ab uno angelo, ita & ab alio ergo locutio vnius angelii a qualiter ab omnibus percipitur.

¶ 2 Prat. Ei de multis vnius angelus ad omnes angelos loquitur, si ergo alij angelus cognoscit locutionem, qua alij angelus loquitur ei, eadem ratione cognoscet locutionem quae idem angelus alij loquitur.

¶ 3 Prat. Quicunque intuetur aliquem angelum, percipit speciem suam, qui intelligit, & locutio est angelii scilicet semper intuetur, ergo vnius angelus semper cognoscit locutionem alterius, scilicet alij, sine alteri loquatur.

¶ 4 Prat. Si alij homo loquitur, aequaliter audiret ab omnibus qui ei aequaliter appropinquant, nullus deficitus ex parte audiens, ut ipse si deficit in auditu, sed quodque alius angelus est propinquior alio angelio loquenti, quam ille ad quem loquitur secundum ordinem naturae, vel etiam secundum locum, ergo non solum auditur ab eo ad quem loquitur.

SED CONTRA. Inconveniens est dicere quod nos.

K[ontra] quid possimus quod angelus non possit, sed homo poterit concepcionis cordis sui alterius intimaretur quod.

¶ 1 Prat. Isto quod angelus non possit, sed homo alij absconditum remaneat, ergo & angelus poterit.

RESPON. Dicendum, quod sicut ex paucis partibus hoc ipsum cognitionis vnius angelii in cognitione alterius venit per modum cum scilicet locutionem, angelus sit in actu alicuius speciei, non solum in loco sumus, sed etiam ordine ad alium & hoc est proportione litora est angelii loquens. Ea autem que sunt voluntates, non oportet quod eodem modo se habeant ad eam, sed secundum modum a voluntate primum, & id locutio secunda non aequaliter le habebit ad omnes.